

Національний університет цивільного захисту України
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Факультет пожежної безпеки
Кафедра безпеки об'єктів будівництва та охорони праці

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань»

циклу обов'язкової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»
підготовки бакалавра
в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою безпеки об'єктів
будівництва та охорони праці на: 2024-2025
навчальний рік Протокол від «04» червня 2024
року № 24

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань»

Черкаси 2024

Анотація

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти опановують знання щодо законодавчих та організаційних основ профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань. Зокрема, вивчаються основні методи, засоби та заходи запобігання виробничому травматизму.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Іщенко Іван Іванович, викладач кафедри безпеки об'єктів будівництва та охорони праці
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 102а.
E-mail	ishchenko_ivan@chipb.org.in
Наукові інтереси	Актуальні задачі та проблеми охорони праці
Професійні здібності	Навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Є автором наукових праць в напрямку забезпечення безпеки та здоров'я рятувальників під час виконання завдань за призначенням

Загальна інформація	Костенко Тетяна Вікторівна, заступник начальника кафедри безпеки об'єктів будівництва та охорони праці, доктор технічних наук, професор
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 102б.
E-mail	kostenko_tetiana@chipb.org.in
Наукові інтереси	Забезпечення безпеки аварійно-рятувальних робіт
Професійні здібності	Навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор технічних наук за спеціальністю 05.26.01 – охорона праці; є автором наукових праць в напрямку забезпечення безпеки та здоров'я рятувальників під час виконання завдань за призначенням

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру за окремим призначенням викладачів в аудиторії № 102 (103). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем додатково.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових, організаційно-технічних, соціально-економічних та психологічних питань профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, визначеного відповідними державними нормативно-правовими та нормативно-технічними актами.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти		
	очна	заочна (3р.10міс.)	заочна (2р.10міс.)
Статус дисципліни	обов'язкова	обов'язкова	обов'язкова
Рік підготовки	4-й	3-й	2-й
Семестр	7-й	6-й	4-й
Обсяг дисципліни:			
в кредитах ЄКТС	4,5	4,5	4,5
кількість модулів	1	1	1
загальна кількість годин	135	135	135
Розподіл часу за навчальним планом			
лекції	22	10	10
практичні заняття	38	4	4
самостійна робота	75	121	121
підсумковий контроль (диф. залік, екзамен)	екзамен	екзамен	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вступ до фаху, Виробнича санітарія та гігієна праці, Ризикорієнтоване управління охороною праці, Управління та нагляд в галузі охорони праці

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Охорона праці», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

<i>Програмні результати навчання</i>	<i>ПРН</i>
Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.	ПРН04
Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.	ПРН08
Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.	ПРН11
Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.	ПРН14
Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження.	ПРН16
Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.	ПРН21

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

<i>Програмні компетентності (загальні та спеціальні)</i>	<i>ЗК, СК</i>
Навички здійснення безпечної діяльності.	ЗК9
Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.	СК11
Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.	СК12
Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.	СК18
Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.	СК20
Готовність до застосування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників.	СК25
Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці	СК26

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни

Модуль 1. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань.

Тема 1. Аналіз виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.

Аналіз виробничого травматизму. Аналіз професійних захворювань.

Тема 2. Законодавча основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.

Законодавча база профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні. Класифікація виробничих травм. Класифікація професійних захворювань. Класифікація причин виробничого травматизму і професійних захворювань.

Тема 3. Методи аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань.

Обставини, за яких нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються пов'язаними з виробництвом. Методи аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань.

Тема 4. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

Профілактичні заходи щодо запобігання аварій та травматизму. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

Тема 5. Навчання з охорони праці важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.

Мета і методи навчання з охорони праці працівників підприємства. Інструктажі з охорони праці. Навчання з охорони праці посадових осіб підприємства.

Тема 6. Виробниче середовище та його вплив на людину.

Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища та їх вплив на здоров'я і працездатність людини.

Тема 7. Технічні засоби запобігання виробничому травматизму.

Технічні засоби запобігання виробничому травматизму. Засоби захисту, їх класифікація та характеристика. Безпека експлуатації електронно-обчислювальних машин. Сигнальні кольори, сигналізація, знаки безпеки та їх застосування на виробництві.

Тема 8. Атестація робочих місць основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.

Паспортизація санітарно-технічного стану робочих місць. Фізичні, хімічні, біологічні небезпечні фактори виробничого середовища, їх кількісна характеристика та методу захисту від них. Перелік робіт з підвищеною небезпекою. Атестація робочих місць основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.

Тема 9. Моніторинг умов праці як важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.

Моніторинг умов праці як важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань. Застосування методики економічної оцінки ефективності заходів удосконалення умов та охорони праці.

Тема 10. Соціальний захист працюючих на виробництві.

Соціальний захист працюючих на виробництві. Закон України „Про загально державне обов'язкове соціальне страхування від нещасних випадків”. Порядок визначення розміру тарифів при страхуванні від нещасних випадків на виробництві.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (очна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
7- й семестр						
Модуль 1. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань						
Тема 1. Аналіз виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.	9	2	2	-	5	-
Тема 2. Законодавча основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.	16	2	4	-	10	-
Тема 3. Методи аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань.	9	2	2	-	5	-
Тема 4. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та	11	2	4	-	5	-

не-безпе́чності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.						
Тема 5. Навчання з охорони праці важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	16	2	4	-	10	-
Тема 6. Виробниче середовище та його вплив на людину	11	2	4	-	5	-
Тема 7. Технічні засоби запобігання виробничому травматизму.	16	2	4	-	10	-
Тема 8. Атестація робочих місць основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	18	4	4	-	10	-
Тема 9. Моніторинг умов праці як важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	11	2	4		5	
Тема 10. Соціальний захист працюючих на виробництві	14	2	4		10	
МКР	2	-	2	-	-	2
Разом за модулем	135	22	38	-	75	2

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (заочна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
7- й семестр						
Модуль 1. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань						
Тема 1. Аналіз виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.	12	2	-	-	10	-

Тема 2. Законодавча основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.	17	2	-	-	15	-
Тема 3. Методи аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань.	14	-	2	-	12	-
Тема 4. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.	16	2	-	-	14	-
Тема 5. Навчання з охорони праці важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	14	2	-	-	12	-
Тема 6. Виробниче середовище та його вплив на людину	10	-	-	-	10	-
Тема 7. Технічні засоби запобігання виробничому травматизму.	16	2	-	-	14	-
Тема 8. Атестація робочих місць основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	14	-	2	-	12	-
Тема 9. Моніторинг умов праці як важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	12	-	-	-	12	-
Тема 10. Соціальний захист працюючих на виробництві	10	-	-	-	10	-
Разом за модулем	135	10	4	-	121	2

Форми та методи навчання і викладання

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою та відео метод; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, тести, презентації та виступи на наукових заходах.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі опитування, розв'язування тестових завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамена.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	8		
	практичні заняття	10	5	50
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	20	20
Разом за модуль 1				70
II. Індивідуальні завдання (не є обов'язковим до виконання)				
Участь у конференції, семінарі, перемога в олімпіаді				5
III. Підсумковий контроль				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5-4 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

3-2 балів – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1 бал - здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 балів – здобувач не намагається знайти відповіді на питання.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

10-20 балів – дана відповідь на два завдання;

1-9 бали – дана відповідь на одне завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Індивідуальні завдання (не є обов'язковим до виконання).

За участь в науковій, науково-практичній конференції, семінарі за напрямком дисципліни, перемогу в олімпіаді додатково може бути додаватися 5 балів до загальної суми балів за всіма видами робіт.

Підсумковий контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

26-30 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст питань з повним дотриманням вимог до виконання;

19-25 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки.

11-18 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

5-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкрито зміст питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту питання.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену, модульної контрольної роботи

1. Законодавча основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.
2. Правові та організаційні питання профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.
3. Законодавча та нормативна база України профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.
4. Державна політика України з питань профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
5. Навчання охороні праці важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
6. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
7. Виробниче середовище та його вплив на людину
8. Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища та їх вплив на здоров'я і працездатність людини.
9. Розрахунок кількості працівників відділу ОП та необхідної площі приміщення відділу у залежності від кількості працюючих та умов праці.
10. Основні причини виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні
11. Методи встановлення причин виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.
12. Визначення збитків, пов'язаних з виробничим травматизмом та професійними захворюваннями.
13. Методи аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
14. Методики визначення показників виробничого травматизму та професійних захворювань.
15. Соціальний захист працюючих на виробництві.
16. Закон України „Про загально державне обов'язкове соціальне страхування”.
17. Порядок визначення розміру тарифів при страхуванні від нещасних випадків на виробництві.
18. Стандартизація в охороні праці як невід'ємна складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
19. Державні стандарти України з питань охорони праці.
20. Аудит охорони праці підприємства за національними та міжнародними стандартами.
21. Підготовка до проведення аудиту охорони праці підприємства за міжнародними стандартами.
22. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.
23. Профілактичні заходи щодо запобігання аварій.
24. Профілактичні заходи щодо запобігання травматизму.
25. Профілактичні заходи щодо запобігання професійних захворювань.
26. Організаційні заходи щодо запобігання травматизму та професійних захворювань.

27. Технічні заходи щодо запобігання травматизму та професійних захворювань.
28. Розробка плану заходів щодо запобігання травматизму та професійних захворювань.
29. Атестація робочих місць як основа профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
30. Паспортизація санітарно-технічного стану робочих місць.
31. Фізичні, хімічні, біологічні небезпечні фактори виробничого середовища.
32. Кількісна характеристика небезпечних факторів виробничого середовища.
33. Методи захисту від небезпечних факторів виробничого середовища.
34. Перелік робіт з підвищеною небезпекою.
35. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці.
36. Порядок проведення інструментального контролю умов праці.
37. Визначення пільг і компенсацій за роботу у шкідливих умовах праці.
38. Порядок призначення пільг і компенсацій за роботу у шкідливих умовах праці.
39. Моніторинг умов праці як важлива складова профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.
40. Порядок проведення моніторингу умов праці.
41. Застосування методики економічної оцінки ефективності заходів удосконалення умов та охорони праці.
42. Технічні засоби запобігання виробничому травматизму.
43. Засоби захисту працівника від впливу небезпечних і шкідливих факторів виробничого середовища.
44. Класифікація та характеристика небезпечних і шкідливих факторів виробничого середовища.
45. Безпека експлуатації електронно-обчислювальних машин.
46. Сигнальні кольори, сигналізація, знаки безпеки та їх застосування на виробництві.
47. Невиробничий травматизм та заходи його попередження.
48. Порядок розслідування нещасних випадків невинного характеру.
49. Участь відділу охорони праці у розслідуванні невинного травматизму.
50. Порядок оформлення документів з результатів розслідування нещасних випадків невинного характеру.

Політика викладання навчальної дисципліни

- Курс передбачає роботу здобувача вищої освіти на лекційних, практичних заняттях та під час самостійної роботи.
- Усі завдання, що передбачено під час вивчення дисципліни, мають бути виконані у заданий термін.
- Відсутність здобувача на занятті передбачає самостійне опрацювання матеріалу та виконання завдання для самостійної підготовки.
- Спілкування з викладачем передбачається під час аудиторних занять, під час планових консультацій та в робочий час викладача.
- Підтримується та заохочується особиста креативність, виконання додаткових завдань за програмою курсу.
- Вимагається бережливе використання приладів, устаткування та іншого майна аудиторій, в яких проводяться заняття.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**ОСНОВНІ ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ**

1. Закон України «Про охорону праці». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Кодекс законів про працю України. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
4. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
8. Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994-2003-%D0%BF#Text>
9. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-04#Text>
10. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26.01.2005 № 15. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>
11. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій. Наказ МОЗ від 21.05.2007 № 246. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07#Text>
12. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ та Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 № 263/121. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0018-95#Text>
13. Порядок проведення попередніх, періодичних та позачергових психіатричних оглядів, у тому числі на предмет вживання психоактивних речовин. Наказ МОЗ України від 18.04.2022 № 651. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0648-22#Text>
14. Перелік необхідних обстежень лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, що необхідні для проведення обов'язкових медичних оглядів, та періодичність їх проведення. Наказ МОЗ від 23.07.2002 № 280. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0640-02#Text>
15. Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості. Наказ МОЗ України від 04.07.2007 N 370. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-07#Text>
16. Перелік професійних захворювань. Постанова КМУ від 8 листопада 2000 р. № 1662. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF#Text>
17. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 08.04.2014 № 248. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>
18. Порядком проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 1992 р. N 442. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF>
19. Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0041205-92#Text>

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

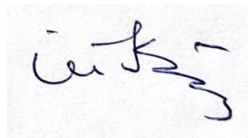
20. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е видання / За ред. М.П. Гандзюка – К.: Каравела, 2010. - 348 с.
21. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2011. – 408 с.
22. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009 -465с.
23. Батлук В.А., Білінський Б.О., Ковалишин В.В., Мірус О.Л. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник. – Львів: ЛДУБЖД, 2011. – 504 с.
24. Безпека і здоров'я на роботі у воєнний та післявоєнний час. Досвід України в умовах російської агресії. Режим доступу - https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/--sro-budapest/documents/genericdocument/wcms_856143.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://dsp.gov.ua>
2. <http://zakon.rada.gov.ua>
3. <https://www.dsns.gov.ua>

Розробники:

заступник начальника кафедри
безпеки об'єктів будівництва та
охорони праці
д.т.н., проф.

Тетяна КОСТЕНКО

викладач кафедри
безпеки об'єктів будівництва та
охорони праці

Іван ІЩЕНКО